

स्व-चरित्र वर्णन

२०३९

जनन ते माझे कुणबिया उदरी । परदेसी परी झाले माय ॥१॥
 नाही प्यालो पुरे जननीचे दुध । पाजिले प्रसिद्ध अजापय ॥२॥
 तान्हेपणी झाले आंधळे नयन । कष्टं जाणयेण करणे प्राप्त ॥३॥
 तीन वरुर्षात निवर्तली माता । नाही सांभाळीता योग्य कोणी ॥४॥
 पिता तोही पुढे निवर्तला साच । आहाचवाहाच नको आता ॥५॥
 कोणी सांगितल्या बऱ्या गोष्टी चार । कले पाटांतर वाचवोनि (९पूर.१४८)
 एक दोन गुरु करोनि सोडिले । पातके जोडिले नानापरी ॥७॥
 पूर्वजन्मबुद्धि होती जे जे काही । निवडत तेही शुद्धाशुद्ध ॥८॥
 ठेविला विश्वास अनुग्रही एका । ज्याचा दाता सखा आळदीश ॥९॥
 आपुलेचि नाम सांगितले ताते । आणिक मंत्राते उपेक्षुनि ॥१०॥
 पुढे काही जनी रचिले पाटव । प्रसिद्धीचा ठाव लाहोनिया ॥११॥
 शुद्ध करोनिया आधी मनोभावो । केला समन्वयो भक्तिज्ञाना ॥१२॥
 पुढे स्त्रियांवरी ठेवी मातृबुद्धि । तंव येती मधी विघ्ने नाना ॥१३॥
 आपुल्या लोकांच्या न साहती वृत्ति । म्हणोनि ती स्थिति सांडियेली ॥१४॥
 आता उमे तुझा धरिला आधार । घेई कडेवर धावोनिया ॥१५॥
 करावे वाटते जीवी स्तनपान । अधिकार पूर्ण नसोनिया ॥१६॥
 ज्ञानेश्वररूपे भेटोनि कृपाळे । निववी स्नेहाळे कृपादृष्टि ॥१७॥

०००

२०४० / ज्ञानेश्वरसुत

आळंदीचा राणा परब्रह्ममूर्ति । श्रुति गाती कीर्ति नित्य ज्याची ॥१॥
 स-जामात खेळे आज शिलांगणी । तया लोटांगणी जाऊ चला ॥२॥
 तनु चतुष्टय करुनि कुरवंडी । नित्य घेऊ मांडी श्रीहरीची ॥३॥
 तोचि आम्हा व्हावा नित्य नृपनाथ । ज्ञानेश्वरसुत स्वये इच्छी ॥४॥

२०४१

काय नको म्हणे सर्पास चंदन । काय हा स्यंदन वरी नेघे ॥१॥
 तैसा संता नाही दुर्जनकांटाळा । मीनले गोपाळा जीवे जे की ॥२॥
 "कुमारीच्या रसा वन्ही काय करी" । तैसे भजती हरि निर्भय ते ॥३॥
 दुर्बळासी द्वेष बलवंता प्रीति । बोललिया श्रुति बहुता ठायी ॥४॥
 सज्जन दुर्जन होती एकवट । जाणणेचि नीट नेणिवेते ॥५॥
 ज्ञानेश्वरप्रभु समान या दृष्टी । पाहाताची गोष्टी आकळती ॥६॥

२०४२*

वेडे वाकडे प्रश्न विचारणाऱ्यास उत्तर-
 आमुचा तो होकां वैरी । परी व्हावा अधिकारी ॥१॥
 श्रुतिशास्त्रे समन्वित । दृढ श्रीहरीचा भक्त ॥२॥
 मग सुखे तया हाती । मृत्यु देवो का श्रीपति ॥३॥
 शत्रुमित्र नारायण । ज्ञानेश्वरी प्रेम पूर्ण ॥४॥

पृथ्वीमाजी या परमाणू किती । नाही आम्हा शक्ति सांगावया ॥१॥
 नेणो आम्ही किडे शरीराचे किती । नाही आम्हा शक्ति सांगावया ॥२॥
 अग्नि हा का उष्ण जल का शीतळ । आम्हा नाही बळ सांगावया ॥३॥ (९पूर.१४९)ऐसियाही
 ठायी होतो जी कुंठीत । मग भगवंत कळे कैसा ॥४॥
 म्हणूनिया पायी ठेविले मस्तक । सांडोनि कुतर्क नानापरी ॥५॥
 एका ज्ञानेश्वर श्रीगुरुची वाणी । गम्य होता पाणि धरी हरि ॥६॥

प्रसादाच्यासाठी* आहे हरिदिनी । व्रत चक्रपाणि निश्चयाचे ॥१॥
 तुझिया प्रसादे न मोडती व्रते । व्रतफळ त्याचे प्रसाद तो ॥२॥
 प्रसाद ते व्रत व्रत तो प्रसाद । अभेद गोविंद नामरूपे ॥३॥
 ज्ञानेश्वरकृपे हरीचा प्रसाद । हरिदिनी शुद्ध तेचि मानू ॥४॥
 *येथे जेवणाची प्रशंसा आहे असे कोणी समजू नये. एकादशीचे दिवशी मी कांहीच खात नसतो.
 फराळ मात्र प्रसादाचा घेतला. - महाराजांची सूचना

करावे वर्णन । तों तों येतो अभिमान ॥१॥
 सांगू नये काही । प्रतीति हेचि हृदयी ॥२॥
 परी मन कैसे द्वाड । हेचि सांगणे उघड ॥३॥
 नाही गेलिया विकार । जरी झाला साक्षात्कार ॥४॥
 तरी आज माझी स्थिति । तैसे विघ्न सर्वाप्रति ॥५॥
 आळंदीवल्लभा । नथ देतां नाकशोभा ॥६॥